

LBRIS

We know
books

ALPHONSE DAUDET

TARTARIN DIN TARASCON

Ilustrații de Val Munteanu

REGIS

Cuprins

Alphonse Daudet

și câteva cuvinte asupra lui Tartarin3

Episodul I – **În Tarascon**7

Episodul II – **La turci** 45

Episodul III – **La lei** 79

**ALPHONSE DAUDET
ȘI CÂTEVA CUVINTE ASUPRA LUI TARTARIN**

Născut în 1840, la Nîmes, mort în 1897, Alphonse Daudet a fost unul dintre cei mai mari romancieri ai Franței. El a venit la Paris în 1857 și a trecut prin toate greutățile scriitorului tânăr și sărac. Debutează cu un volum de versuri, *Les Amoureuses* (Îndrăgostitele), care, deși nu are forță creatoare, se distinge prin delicatețea expresiei. Vreo doisprezece ani, el scrie pentru ziare și teatru. După un volum de nuvele, *Lettres de mon moulin* (Scrisori din moara mea), publică o mulțime de romane și, în 1872, piesa de teatru *l'Arlesienne*.

Daudet a fost un scriitor din școala realistă și cele mai multe dintre povestirile sale nu sunt decât realitatea văzută prin prisma unui poet. Daudet a abordat în romanele sale teorii care ar fi putut să-i umbrească talentul, însă naturalitatea cu care le-a tratat a dat valoare operelor lui. El a scris câteva dintre cele mai captivante și mai emoționante romane ale literaturii franceze. În opera lui sunt nu numai lucruri văzute și notate, dar și lucruri trăite și adânc simțite, care au făcut să-i vibreze sufletul, ele formând pagini admirabile de viață și adevăr.

Obiectivitatea savantului, a scriitorului care analizează lucrurile pe care le vede n-a fost niciodată punctul forte al talentului lui Daudet, precum a fost la Zola. Pe Daudet a trebuit să-l impresioneze ceva, să-i trezească simpatia sau mila și, odată acestea deșteptate, gândurile sale deveneau creative, iar tot ceea ce scria reprezenta realitatea spusă într-un mod cât se poate de artistic. Fiu al regiunii Provence, el a descris-o în diverse opere, începând cu caricatura lui

Editura REGIS

www.edituraregis.ro

Tel./Fax: 021.222.26.16; 0744.75.65.86

Tartarin de Tarascon

Ernest Flammarion, Éditeur-26, Rue Racine, Paris.

Tartarin și sfârșind cu realul Roumestan. Trăind la Lyon și Paris, în cartierele populare, printre micii burghezi, el descrie viața comercianților, amployaților, lucrătorilor și redă tabloul vechilor clădiri și al străzilor zgomotoase ale acestor două orașe, precum și viața dificilă din fabrici, lupta covârșitoare contra mizeriei.

Astfel apar romanele Jack, Fromont jeune et Risler aîné, Le petit chose (Piciul) și aceleași tablouri și suferințe îl urmăresc în unele pagini din Le nabab (Nababul) și în L'Evangéliste (Evanghelistul), roman în care descrie efectele dezastruoase ale fanatismului religios asupra unor suflete contemporane. Romanul său Sapho, având un subiect scabros și întristător, e una dintre scrierile cele mai sugestive ale lui Daudet, emanând o delicatețe, o putere și o siguranță incomparabile.

Mai trebuie să amintim printre scrierile acestui autor: Les Contes du lundi, (Povestiri de luni), Les Rois en exil (Regii în exil), La Petite Paroisse (Mica parohie), apoi Souvenirs d'un homme de lettres (Amintirile unui om de litere), Trente ans de Paris, a travers ma vie et mes livres (Treizeci de ani de Paris, prin prisma vieții și a cărților mele), precum și celebrul Tartarin de Tarascon, una dintre scrierile care au contribuit enorm la gloria lui Daudet.

*

* *

Tartarin de Tarascon e un bun burghez, becher bătrâior, chinuit de pasiunea vânatului, a călătoriilor și a aventurilor, dar care trăiește foarte liniștit la Tarascon, orașul său natal, unde a devenit celebru prin cunoștințele căpătate din câteva cărți de vânătoare și din povestirile cele mai incredibile. Tartarin are în grădina lui, într-o glastră, un baobab, în camera de lucru un arsenal întreg de cuțite catalane, șișuri malaieziene, săgeți

otrăvite etc... Și aceasta-i destul pentru ca tot Tarasconul să-l proclame erou.

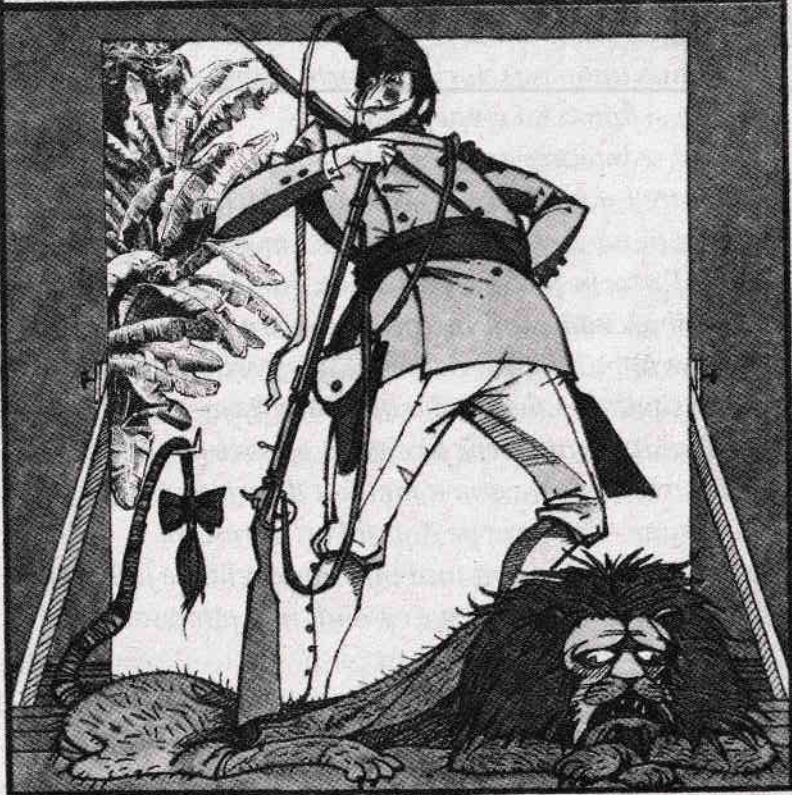
El ar fi foarte fericit, după ce a vestit în nenumărate rânduri că va pleca să vâneze groaznicii lei ai Atlasului, dacă n-ar fi silit să se execute. Forțat de împrejurări și pentru a-și salva reputația, Tartarin pornește la drum cu o mulțime de lăzi enorme, unele cu arme, altele cu provizii.

În Algeria el împușcă un măgăruș într-o grădină cu morcovi, crezând că se află în deșertul Africii. Cu al doilea foc de pușcă ucide un leu, un leu în carne și oase, dar orb, aparținând unor cerșetori. Tartarin trimite pielea leului la Tarascon și faima lui crește, crește...

Când se întoarce acasă, e primit în triumf. Aduce cu sine o cămilă care l-a urmat ca un câine din Africa până în Europa și zice cu bună-credință, arătând-o: „m-a văzut ucigând toți leii!” Și Tartarin face ca un fior de groază să treacă printre cei care îl ascultă când începe să le spună: „închipuiți-vă că într-o seară, în mijlocul Saharei...” Tartarin a devenit un tip popular, tipul meridionalului lăudăros și care se înflăcărează atât de mult, încât începe să creadă povestirile-i închipuite.

Tartarin din Tarascon a mai fost descris de Daudet în alte două volume – Tartarin pe Alpi și Port Tarascon. Aceste două volume sunt însă inferioare celui de față, care e făcut cu mai multă vervă și e cu mult mai pitoresc.

TARTARIN DIN TARASCON

EPISODUL I ÎN TARASCON

I

Grădina cu baobab*

Întâia vizită pe care am făcut-o lui Tartarin din Tarascon nu o voi uita niciodată. Au trecut doisprezece sau cincisprezece ani de atunci, dar îmi aduc aminte parcă ar fi fost ieri. Curajosul Tartarin locuia pe atunci în a treia casă din stânga, la intrarea în oraș, pe drumul care duce spre Avignon. Casa era o frumoasă vilă tarasconeză, în față cu grădină și cu un balcon în spate, cu pereții foarte albi și cu jaluzele verzi la ferestre.

De obicei, pe prag, micii vopsitori savoiarzi jucau morișca sau dormeau la soare, cu capul pe lădițele lor cu perii. Pe dinafară, casa nu avea o înfățișare deosebită.

* Baobab, un arbore mare și foarte răspândit în Africa de Sud. Din frunzele lui se prepară o făină care servește drept hrană. Sucul arborelui e gumos.

N-aș fi crezut niciodată că mă aflu în fața locuinței unui erou. Dar când ajunsei înăuntru, comedie mare! De la pivniță până la pod, toată casa avea un aer eroic, până și grădina.

O! Grădina lui Tartarin, nu cred să fi fost o a doua în Europa. Nu găseai nici un arbore din țară, nici o floare din Franța, ci numai plante exotice, gumieri, tidve, copăcei de bumbac, pomi de cocos, manghieri, palmieri, un baobab, banani, nopali, cactuși, smochini de Barbaria, să te crezi în mijlocul Africii centrale, la zece mii leghe departe de Tarascon. Toate acestea, bineînțeles, nu aveau mărimea lor firească; așa, de pildă, pomii de cocos nu erau mai groși ca sfeclele și baobabul (arbore gigant) avea destul loc într-un ghiveci de rozeta. Oricum, pentru Tarascon era destul de frumos și oamenii din oraș, care erau îngăduiți să vadă duminica baobabul lui Tartarin, se întorceau încântați.

Ce emoționat am fost în ziua aceea străbătând grădina aceasta minunată! D-apoi când am ajuns în cabinetul eroului!...Cabinetul acesta, una dintre minunățiile orașului, era în fundul grădinii, cu o ușă cu geamuri care se deschidea drept în fața baobabului. Închipuiește-ți o sală mare, împodobită de sus până jos cu tot felul de armele și din toate țările: carabine, puști, cuțite corsicane, cuțite catalane, revolvere, stilete, șisuri malaieziene, săgeți de tot felul, măciuci hotentote, lassouri mexicane și mai știu eu ce!

Mai pune și un soare sălbatic care făcea să strălucească oțelul săbiilor și paturile puștilor, pacă-ar fi făcut înadins, ca să te sperie. Ceea ce te mai liniștea, totuși, era rânduiala și curățenia care domneau peste toată această grămadă de iatagane. Toate erau rânduie, îngrijite, periate, etichetate,

ca într-o farmacie; ici-colo întâlneai câte-o tăbliță pe care citeai:

«Săgeți otrăvite, nu le atingeți!»

Sau:

«Arme încărcate, păziți-vă!»

Fără tăblițele acestea n-aș fi îndrăznit niciodată să intru. În mijlocul odăii era o măsuță mică. Pe măsuță: o sticlă de rom, o tabacheră turcească, *Călătoriile căpitanului Cook*, romanele lui Cooper, ale lui Gustave Aimard, povestiri de vânătoare de urși, de șoimi, elefanți etc...

În sfârșit, în fața mesei ședea un om ca de 40-45 de ani, mic, gros, lat în spate, roșcovan, barba deasă, scurtă și cu niște ochi fulgerători. Era numai în cămașă și izmene. Într-o mână ținea o carte care-i stârnea interesul, iar cu cealaltă legăna o pipă mare cu capac de fier.

Pe când citea cine știe ce palpitantă poveste de vânători de scalpuri, lua, întinzându-și buza de jos, o înfățișare înfiorătoare, care dădea feței lui de mic rentier tarasconez, același caracter de sălbăticie pașnică ce domnea în toată casa.

Acest om era Tartarin, Tartarin din Tarascon, curajosul, marele, neasemuitul Tartarin din Tarascon!

II

Privire generală asupra orașului Tarascon; vânătorii de caschete

Pe vremea despre care vă vorbesc, Tartarin din Tarascon nu era încă Tartarin de astăzi, marele Tartarin din Tarascon, atât de popular în tot sudul Franței. Cu toate acestea, era chiar și pe atunci regele Tarasconului.

Să vedem de unde îi venea această regalitate.

Înainte de toate, trebuie să știți că acolo toți sunt vânători, de la cel mai mare până la cel mai mic.

Vânătoarea e patima tarasconezilor, și aceasta de pe vremea când Târască făcea praf grădinile de legume ale orașului și tarasconezii porneau goana împotriva ei. Prin urmare, vedeți că e cam mult de atunci.

Așadar, în toate duminicile, dimineața, Tarasconul își ia armele și iese din oraș cu sacul pe spate, cu pușca pe umăr, cu o droaie de câini, cu trompete și cornuri de vânătoare. E o priveliște minunată! Din nefericire, vânatul lipsește, lipsește cu desăvârșire. Oricât de proaste-s dobitoacele, îți închipui că în cele din urmă au ajuns să nu se mai încreadă.

La o depărtare de vreo cinci leghe împrejurul Tarasconului, vizuinele sunt goale, cuiburile părăsite. Nici o mierlă, nici o prepeliță, nici măcar un iepuraș de casă, nici cea mai mică urmă de becață. Cu toate acestea, sunt destul de ispititoare micile coline tarasconeze, cu mirosul lor de levănțică, mirt și rosmarin; și frumoșii struguri tămâioși umflați de zahăr, care se înșiră pe marginile Ronului, îți fac cu ochiul al dracului...

Da, dar Tarascon pândește și, în lumea lighianelor cu păr și pene, Tarasconul e foarte rău văzut. Chiar și păsările trecătoare l-au însemnat cu o mare cruce pe foile lor de drum. Când rațele sălbatice pogoară în lungi triumfiuri spre Camargue și zăresc de departe clopotnițele orașului, cea

care e în cap începe să strige: «Iată Tarascon!... Iată Tarascon!...» și tot cârdul se face cârlig.

Într-un cuvânt, în ceea ce privește vânatul, n-a mai rămas pe-acolo decât un ștrengar de iepure bătrân, scăpat ca prin minune de măcelurile din septembrie ale tarasconezilor și care se încăpățânează să rămână. Iepurele acesta e foarte cunoscut în Tarascon, a fost și botezat. I se zice: «Rapidul». Toți știu că își are culcușul în țarina domnului Bompard, ceea ce a îndoit, ba și întreit prețul pământului, dar până acum nimeni n-a putut prinde iepurele.

Astăzi nu mai sunt decât vreo doi, trei nebuni de tarasconezi care-l mai urmăresc.

Cealalți i-au pus cruce și „Rapidul” a devenit de mult una dintre superstițiile locale, cu toate că tarasconezul e de felul lui foarte puțin superstițios și, dacă găsește, mănâncă chiar și rândunele.

– Dar, mă veți întreba, dacă vânatul e atât de rar în Tarascon, ce fac vânătorii tarasconezi în toate duminicile?

Ce fac? Ei, Doamne! Se duc pe câmp, la două sau trei leghe depărtare de oraș.

